

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

**MWONGOZO WA MASHINDANO YA KITAIFA YA SAYANSI
TEKNOLOJIA NA UBUNIFU (MAKISATU)**

MWAKA 2022

1.0 UTANGULIZI

Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia inaratibu na kuendesha Mashindano ya Kitaifa ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu (MAKISATU) ambayo yaliasisiwa mwaka 2019 kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (OR-TAMISEMI), Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH), Taasisi ya Teknolojia Dar es salaam (DIT), Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (NACTE), Mamlaka ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi (VETA) na Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari. Mashindano hayo ni sehemu ya utekelezaji wa mkakati wa Serikali wa kuimarisha na kuendeleza teknolojia na maarifa asilia ya ndani ili yaweze kuchangia katika uchumi wa nchi.

2.0 LENGU LA MASHINDANO

Lengu la MAKISATU ni kuibua, kutambua na kuendeleza ubunifu wa kitanzania katika nyanja za Sayansi na Teknolojia ili kuchangia juhudi za maendeleo ya kijamii na kiuchumi nchini. Matokeo tarajiwa ya MAKISATU ni kukua kwa hamasa ya ubunifu katika nyanja ya sayansi na teknolojia; matumizi ya sayansi, teknolojia na ubunifu katika shughuli za kiuchumi na kijamii; kuendeleza ubunifu ili kufikia hatua ya ubiasharishaji; kuchochea ugunduzi na ubunifu wa kisayansi na teknolojia. MAKISATU unafanyika kila mwaka kuanzia mwaka 2019.

3.0 Kaulimbiu ya MAKISATU kwa mwaka 2022 ni.....

4.0 MAKUNDI YA WABUNIFU NA MFUMO WA UPATIKANAJI KATIKA MAKISATU 2022

Mashindano yanashirikisha wabunifu kutoka makundi saba (7) ambayo ni:

- i. Shule za Msingi;
- ii. Shule za Sekondari;
- iii. Vyuvo vya Ufundi Stadi;
- iv. Vyuvo vya Ufundi;
- v. Vyuvo Vikuu;
- vi. Taasisi za Utafiti na Maendeleo; na
- vii. Mfumo usio Rasmi.

Kundi la Shule za Msingi, hushirikisha wabunifu wanafunzi katika ngazi ya shule za msingi za Serikali na Binafsi.

Kundi la Shule za Sekondari, hushirikisha wabunifu wanafunzi katika ngazi ya shule za sekondari za Serikali na Binafsi.

Kundi la ufundi stadi, hushirikisha wabunifu wafanyakazi na wanachuo katika Vyuo vya Ufundi Stadi na Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi (FDCs);

Kundi la Vyuo vya Ufundi, hushirikisha wabunifu wafanyakazi na wanachuo) katika vyuo vya ufundi na mafunzo vya Serikali na Binafsi.

Kundi la Vyuo Vikuu, hushirikisha wabunifu wafanyakazi na wanachuo katika vyuo vikuu vya Serikali na Binafsi,

Kundi la Utafiti na Maendeleo, hushirikisha wabunifu wafanyakazi katika Taasisi za Utafiti na Maendeleo za Serikali na Binafsi, na

Kundi la Mfumo usio Rasmi, hushirikisha wabunifu nje ya makundi yaliyotajwa.

5.0 URATIBU WA MASHINDANO

Mashindano ya MAKISATU yanaratibiwa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia. Aidha, ushiriki wa wabunifu unaratibiwa kwa makundi kama ilivyoainishwa katika jedwali hapa chini

Jedwali Na. 1: Uratibu wa Mashindano

Na.	KUNDI	MRATIBU	Anuani
1	Shule za Msingi	WyEST & TAMISEMI	makisatu@moe.go.tz
2	Shule za Sekondari		
3	Vyuo vya Ufundi	DIT, NACTE	info@nacte.go.tz
4	Taasisi za Utafiti na Maendeleo	COSTECH	dg@costech.or.tz
5	Vyuo Vikuu		
6	Ufundi Stadi	VETA	info@veta.go.tz
7	Mfumo usio Rasmi	VETA, Afisa Maendeleo ya Jamii wa Halmashauri	info@veta.go.tz Halmashauri zote Tanzania Bara

6.0 USAJILI WA KUSHIRIKI KATIKA MAKISATU

Maombi ya kushiriki katika mashindano hufanyika kwa kujaza fomu Na. WTF 7 (Kiambatisho-1) na kuwasilisha kwa mratibu wa kundi husika kupitia barua pepe zilizotajwa katika jedwali Na. 1 au nakala ngumu kwenye ofisi husika. Aidha, maombi yanaweza kuwasilishwa kwa njia ya mfumo wa kielektroniki kupitia wavuti <https://makisatu.costech.or.tz>. Kwa wabunifu ambao watakuwa na changamoto katika ujazaji wa fomu za usajili wapige simu namba 0754 520 176 au 0784 865 994 au barua pepe makisatu@moe.go.tz kwa ufafanuzi na msaada.

7.0 VIGEZO VYA USHIRIKI KATIKA MAKISATU

- (i) Mwombaji lazima awe Mtanzania, pasipo kuzingatia kiwango cha elimu wala umri;
- (ii) Ubunifu uwasilishwe na mbunifu husika;
- (iii) Ubunifu unaofanywa na makundi au Taasisi, uwasilishwe kwa Jina la Taasisi au kama ni kikundi cha wabunifu kwa Jina la kikundi chenye ubunifu husika;
- (iv) Mbunifu mmoja anaruhusiwa kuwasilisha ubunifu zaidi ya mmoja;
- (v) Ubunifu ambao haukufikia hatua ya fainali za MAKISATU kwenye mashindano yaliyopita unarusiwa kuwasilishwa tena.

8.0 UTARATIBU WA UENDESHAJI WA MAKISATU

- (i) Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia itatangaza tarehe ya kuanza na kuhitimisha usajili wa ubunifu;
- (ii) Wabunifu watawasilisha maombi yao ya kushiriki kupitia Taasisi zinazohusika na uratibu wa kundi;
- (iii) Waratibu wa kila kundi watafanya tathmini ya mawasilisho na kuchagua bunifu kumi bora (10) kwa kila kundi ambazo zitashindanishwa kwenye fainali Kitaifa;
- (iv) Majaji watafanya tathmini ya kina kwa kila ubunifu katika hatua ya fainali ya MAKISATU kwa kupitia mawasilisho, kufanya mahojiano na mbunifu na kutathmini ubunifu, kisha kufanya ulinganifu wa alama na kupata bunifu mahiri tatu (3) kwa kila kundi zitakazotunukiwa tuzo; na
- (v) Bunifu zitakazoshiriki katika hatua ya fainali zitaendelezwa kupitia utaratibu maalum ambao unaratibiwa na COSTECH.

FOMU ITAKAYOTUMIKA KATIKA MAKISATU

Kiambatisho-1

MAOMBI YA USHIRIKI KATIKA MASHINDANO YA KITAIFA YA SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UBUNIFU (WTF 7)

1. Taarifa za Mwombaji

Sehemu A: Ijazwe na Mwombaji binafsi

Jina Kamili.....
Anuani .....
Simu.....
Taasisi .....
Makazi.....
Tarehe ya kuzaliwa .....
Barua pepe.....
Uraia .....
Kiwango cha Elimu .....
Taaluma .....
Kazi .....

Sehemu B: Ijazwe na Taasisi/Kikundi (*iwapo taasisi/kikundi kinaomba kushiriki katika MAKISATU 2022*)

Jina Kamili.....
Anuani .....
Simu.....
Barua pepe .....
Aina ya Taasisi .....
Mahali Taasisi ilipo .....
Uga wa Umahiri .....
Namba ya usajili wa Taasisi .....
Aina ya Usajili .....

2. Jina la Ubunifu/Ugunduzi/Maarifa Asilia: .....

Eleza kwa ufupi kuhusu Ubunifu/Ugunduzi/Maarifa Asilia husika

.....
.....
.....

3. Je, umewahi kushiriki katika MAKISATU? Jibu NDIYO/HAPANA

....., kama NDIYO taja mwaka/miaka uliyoshiriki ....., jina la Ubunifu/Ugunduzi/Maarifa Asilia ..... na hatua uliyofikia (awali, fainali na mshindi) .....

4. (i) Je, Ubunifu/Ugunduzi/Maarifa Asilia yako yanatatua changamoto zipi katika jamii?

.....
.....

..... (ii) Kutokana na changamoto ulizoainisha hapo juu elezea kwa undani, ikiwa ni pamoja na kuambatisha vielelezo muhimu kama vile michoro muhimu, picha na maelezo mengine

.....
.....
.....

5. (i) Elezea kwa kifupi ikiwa unafahamu kama ubunifu wako umewahi kufanywa na mtu mwingine

.....

(ii) Je, ni kitu gani kipya katika ubunifu wako ukilinganisha na kile ambacho kilishafanyika? .....

6. Je, Ubunifu/Ugunduzi/Maarifa Asilia yamekamili? Jibu NDIYO/HAPANA

.....

Kama jibu ni NDIYO, je, unatumika katika jamii? .....

Kama jibu ni HAPANA, elezea maboresho yanayohitajika

.....
.....

7. Je, Ugunduzi/Ubunifu/Maarifa asilia yamepata aina yoyote ya Hakimiliki?

Jibu NDIYO/HAPANA .....

Kama jibu ni NDIYO, weka alama ya ( )

Hataza ..... Nembo ya Biashara .....
Hataza ndogo ..... Siri ya Kibiashara .....
Usanifu wa kiviwanda .....
Haki Miliki Dhihini ..... Haki za Watafiti wa Mbegu za Mimea (PBR)
.....

8. Eleza umuhimu wa ubunifu/ugunduzi/ maarifa asilia yako:

- (i) Jinsi ulivyochangia au unavyoweza kuchangia katika kujenga au kuendeleza taaluma/weledi/umahiri?

.....
.....
.....

- (ii) Jinsi ulivyochangia au unavyoweza kuchangia kujenga maendeleo ya kijamii na ya kiuchumi hapa nchini

.....
.....
.....

9. Je, umeshirikiana na mtu mwingine katika ubunifu/ugunduzi/maarifa asilia hayo?
Jibu NDIYO/HAPANA .....

Kama NDIYO, eleza kwa kifupi.

.....
.....
.....

Maombi haya na taarifa nyingine zitumwe katika anuani zilizotajwa katika jedwali Na. 1.

Kwa mawasiliano na taarifa zaidi;
Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia,
S.L.P. 10,
DODOMA
Barua pepe: makisatu@moe.go.tz
Simu: 0754 520176 au 0784865994